

Voorbeelden van veranderingen

A. Minder invulling

1. De mussen en Gods betrokkenheid

Matteüs 10:29

NBV	NBV21
Wat kosten twee mussen? Zo goed als niets. Maar er valt er niet één dood neer als jullie Vader het niet wil.	Wat kosten twee mussen? Zo goed als niets. Maar er valt er niet één dood neer buiten jullie Vader om.

Veel lezers hadden kritiek op de woorden in Matteüs 10:29: ‘als jullie Vader het niet wil’. Daardoor lijkt het net alsof alle ellende in de wereld Gods wil is. De Griekse tekst is voorzichtiger: niets gebeurt ‘zonder jullie Vader’. In goed Nederlands is dat: er gebeurt niets ‘buiten jullie Vader om’. En dát staat er nu in de NBV21. God is erbij, Hij is betrokken. Meer invulling hoeft niet.

2. Minder invulling in Genesis 1:2

Genesis 1:2

NBV	NBV21
De aarde was nog woest en doods(...)	De aarde was woest en doods (...)

Veel lezers maakten daar bezwaar tegen het woordje ‘nog’, omdat het te veel invult. In de NBV is ‘nog’ erbij gezet om het verband tussen de zinnen te versterken. Maar het werkt inderdaad beter om het opener te formuleren, zonder ‘nog’: ‘De aarde was woest en doods’. Juist bij een klassieke tekst als Genesis 1 heeft het de voorkeur opener te vertalen en zulke kleuring weg te laten.

3. ‘Voortaan gehoorzaam’

Lucas 2:51

NBV	NBV21
Hij reisde met hen terug naar Nazaret en was hun voortaan gehoorzaam. (...)	Hij reisde met hen terug naar Nazaret en was hun gehoorzaam. (...)

Met ‘voortaan’ klinkt het voor veel lezers alsof Jezus zijn ouders daarvoor niet gehoorzaam was. Het woord roept onbedoeld een tegenstelling op. Dit probleem is in de NBV21 opgelost.

B. Verbeteringen in het Nederlands

4. Geen lampenstandaard meer

Openbaring 1:12-13a

NBV	NBV21
Ik draaide me om, om te zien welke stem er tegen mij sprak. Toen zag ik zeven gouden lampenstandaards, en daartussen iemand die eruitzag als een mens.	Ik draaide me om, om te zien welke stem er tegen mij sprak. Toen zag ik zeven gouden kandelaars, en daartussen iemand die eruitzag als een mens.

De NBV gebruikt ‘lampenstandaard’ het waar men eerder van ‘kandelaar’ sprak. Lampenstandaard is een woord dat heel veel mensen niet vinden passen in de Bijbel. Het klinkt te modern. De NBV21 gebruikt weer het vertrouwde woord ‘kandelaar’. Bijvoorbeeld in Openbaring 1.

5. Laat er licht zijn

Genesis 1:3

NBV	NBV21
God zei: ‘Er moet licht komen,’ en er was licht.	God zei: ‘Laat er licht zijn,’ en er was licht.

De NBV (‘Er moet licht komen’), is op zichzelf prima. Het probleem zit in de herhaling: in alle scheppingswoorden van God klinkt in de NBV het ‘moeten’ en dat gaat storen. Het alternatief met ‘laten’ is eveneens een goede vertaling en levert een beter geheel op.

6. Dit is wat blijft: geloof, hoop en liefde

1 Korintiërs 13:13

NBV	NBV21
Ons resten geloof, hoop en liefde, deze drie, maar de grootste daarvan is de liefde.	Dit is wat blijft: geloof, hoop en liefde, deze drie, maar de grootste daarvan is de liefde.

Het woord ‘resten’ komt niet altijd goed over bij lezers. Het heeft een ongunstige bijklank: alsof je ermee blijft zitten. Dat is hier natuurlijk helemaal niet gepast. De NBV21 lost dit probleem op door te kiezen voor ‘Dit is wat blijft’.

C. Meer consistentie/afstemming

7. ‘Dwazen denken’ in de Psalmen

Psalm 14:1 en 52:2

NBV	NBV21
Psalm 14:1 Dwazen denken: Er is geen God.	Psalm 14:1 Dwazen denken: Er is geen God.
Psalm 53:2 Dwazen denken bij zichzelf: Er is geen God.	Psalm 53:2 Dwazen denken: Er is geen God.

De brontekst van deze twee Psalmen is hier identiek. Er is geen reden om hier te variëren tussen ‘dwazen denken’ en ‘dwazen denken bij zichzelf’. In de NBV21 zijn deze twee teksten op elkaar afgestemd. Zo draagt de NBV21 er zorg voor dat gelijke gevallen gelijk vertaald worden: dat heeft tot honderden kleine verbeteringen geleid.

D. Sleutelwoorden beter zichtbaar

8. ‘Verbond’ in Genesis 9

Genesis 9:9-11

NBV	NBV21
‘Hierbij sluit ik een verbond met jullie en met je nakomelingen, en met alle levende wezens die bij jullie zijn: vogels, vee en wilde dieren, met alles wat uit de ark is gekomen, alle dieren op aarde. Deze belofte doe ik jullie: nooit weer zal alles wat leeft door het water van een vloed worden uitgeroeid, nooit weer zal er een zondvloed komen om de aarde te vernietigen.	‘Hierbij sluit Ik een verbond met jullie en met je nakomelingen, en met alle levende wezens die bij jullie zijn: vogels, vee en wilde dieren, met alles wat uit de ark is gekomen, alle dieren op aarde. Ik sluit met jullie dit verbond: nooit weer zal alles wat leeft door het water van een vloed worden uitgeroeid, nooit weer zal er een zondvloed komen om de aarde te vernietigen.

In Genesis 9:1-17 gaat het over het verbond met Noach en zijn zonen (het noachitische verbond). Hier komt in het Hebreeuws zeven keer het woord *berit* ('verbond') voor. In de NBV is dit zes keer vertaald met 'verbond', en één keer met 'belofte'.

Het woord *berit* is hier een sleutelwoord, want het gaat over een belangrijke verbondssluiting. Daarom is het beter om dit woord steeds hetzelfde te vertalen. In de NBV21 staat zeven keer 'verbond'.

E. Nieuwe wetenschappelijke inzichten

9. De conclusie van Prediker

Prediker 7:28-29

NBV	NBV21
Ik heb met hart en ziel gezocht, maar nog altijd niet gevonden. Onder duizend mensen vond ik er maar één die ook werkelijk een mens was, maar het was geen vrouw. Alles wat ik vond is dit: de mens is een eenvoudig schepsel. Zo is hij door God gemaakt, maar hij heeft talloze gedachtespinsels.	Dit heb ik met hart en ziel onderzocht: 'Onder duizend mensen vond ik er maar één die ook werkelijk een mens was, en dat was geen vrouw.' Maar ik zag dat nooit bevestigd. Het enige wat ik vond is dit: de mens is door God rechtschapen gemaakt, maar altijd weer kiest hij de verkeerde wegen.

Een verrassend voorbeeld is Prediker 7. Daar wordt een negatieve uitspraak over vrouwen aangehaald. De NBV21 laat zien dat Prediker die uitspraak niet overneemt. Hij heeft het onderzocht, maar zag het niet bevestigd. Zijn eigen conclusie is anders: niet de vrouw is het probleem, de méns is het probleem.

10. Dromedarissen

1 Koningen 10:1-2

NBV	NBV21
De roem van Salomo, die de naam van de HEER tot eer strekte, was tot de koningin van Seba doorgedrongen. Ze ging naar hem toe om hem met raadsels op de proef te stellen. Ze kwam naar Jeruzalem met een grote karavaan kamelen beladen met reukwerk, een grote hoeveelheid goud, en edelstenen. Ze bracht Salomo een bezoek en legde hem alle vragen voor die ze had bedacht.	De roem van Salomo, die de naam van de HEER tot eer strekte, was tot de koningin van Seba doorgedrongen. Ze ging naar hem toe om hem met raadsels op de proef te stellen. Ze kwam naar Jeruzalem met een grote karavaan dromedarissen beladen met reukwerk, een grote hoeveelheid goud, en edelstenen. Ze bracht Salomo een bezoek en legde hem alle vragen voor die ze had bedacht.

In de NBV21 kom je voor het eerst de dromedaris in de Bijbel tegen. Het Hebreeuwse woord kan zowel 'kameel' als 'dromedaris' betekenen. Soms gaat het duidelijk over dromedarissen: snelle dieren gebruikt door woestijnvolken. Op die plaatsen vind je nu 'dromedaris' en geen 'kameel.' Bijvoorbeeld bij het bezoek van de koningin van Seba aan Salomo.